

FORMAČNÍ PROGRAM

1. ROK OSLAV 800. VÝROČÍ SV. ALŽBĚTY

Úvodní metodické poznámky

Následující texty jsou nabídkou k systematickému dvouletému cyklu, jehož smyslem je prohloubení našeho františkánského zaměření s pomocí inspirace vycházející ze života patronky františkánského sekulárního řádu sv. Alžběty Uherské. K tomu, aby tato nabídka přinesla skutečný užitek pro vaše společenství i život každého zvláště, vám nabízíme následující doporučení (účastníci právě proběhlého formačního semináře je zažili v praxi):

1) Zaslané podklady nejsou určeny k tomu, aby je jeden přednášel ostatním a ti jen poslouchali. Je nezbytné, aby se zapojili pokud možno všichni, jenom tak to přinese plody.

2) Jako první nezbytný krok každého k zahájení tohoto cyklu je pocitivé prozkoumání motivace: *Proč se mám vlastně vůbec sv. Alžbětou zabývat?* Ten, kdo chce ostatní k tomuto cyklu přizvat (tedy zpravidla formátor), musí sám mít jasno: *Kdo chce zapalovat, musí hořet.* Základní informace k Alžbětě obsahoval již minule zaslaný materiál *Uvěřili jsme v lásku*.

3) Možnou metodou je postupné procházení jednotlivých odstavců, vytypování hlavních poselství, které obsahují – a následné společné uvažování o tom, jak se tato poselství promítají do mého osobního života i do naší současnosti. Další zdroje ke sv. Alžbětě Uherské budeme průběžně zasílat a rádi je poskytnou i duchovní asistenti.

4) Text z Písma (uvedený v závěru) je možno použít buď jako „klíč“ otevírající celou kapitolku (například v případě tohoto prvního tématu, kdy nám klade před oči boží věrnost a skutečné Boží působení v dějinách), nebo naopak jako závěrečnou pointu celé kapitolky.

5) Čas, který bude kapitolce věnován, je podstatně závislý na aktivitě a počtu účastníků. Vše má probíhat beze spěchu s dostatkem prostoru pro zamyšlení, zapsání klíčových myšlenek, prodiskutování námětů, které se vyskytnou, i krátké souhrny po jednotlivých odstavcích. Na druhé straně není vhodné dobu projednávání protahovat delšími monology. Moderátor programu má spíše jemně projednávání usměrňovat, aby se pokud možno nikdo neuplatňoval na úkor ostatních, žádná důležitá myšlenka nezapadla a pro každý krok byl právě ten správně dlouhý (krátký) čas.

První měsíc: Sv. Alžběta a její původní rodina a první domov

Každý světec je osobností, která vychází z osobité rodiny a určité specifické kultury. Rozmanitost kultur, v nichž světci žili, obohacuje naše chápání univerzálnosti Evangelia.

Životopis sv. Alžběty je součástí její historie svatosti. Pochází z dnešního Maďarska na východě Evropy, a je dcerou Uherského krále Ondřeje II. Narodila se roku 1207, asi 200 let po té, co její národ přijal křesťanství. Jedním z jejích předků byl král Štěpán I., první Uherský křesťanský král (975–1038), který byl později prohlášen za svatého. Jeho syn sv. Emeric (1007–1031) je také považován za svatého.

Alžběta měla také německý původ: její matka byla Gertruda z Andechsů a Merana. Sestra její matky, Hedvika (1174–1243), byla provdána za Slezského vévodu Jindřicha a je také sveticí. Zjevně, zde byla hojnost svatých předků a bohatá rodinná tradice k napodobení.

Když byly Alžbětě čtyři roky, musela Alžběta opustit svou rodnou rodinu, protože ji její rodiče zasnoubili s Ludvíkem IV., budoucím durynským lankrabětem. Jemu bylo v té době 11 let. Do jejího nového domova ji doprovázeli dva kněží a zároveň ochránci, Farkasius a David, aby jí připomínali její zděděnou tradici.

Alžbětin věhlas svatosti byl způsoben opuštěním durynského domu, kde proslula svou prací pro chudé a strádající a kde dosáhla svatosti s manželem, kterého ji vybral Bůh. Na svou původní rodinu nezapomněla a jako mladá vdaná žena navštěvovala Uhry se svým manželem. Po smrti svého manžela se nevrátila domů, ale rozhodla se zůstat ve své nové zemi, kde mohla splnit svou životní volbu ve prospěch chudých.

Duchovní poselství (reflexe):

Bůh své sliby Izraelskému národu plnil skrze lidskou kulturu a rodovou historii. Abraham opustil svou rodnou zemi, aby naplnil plán, který s ním měl Bůh. Za to mu Bůh slíbil "...Učiním tvé jméno velkým, požehnám tě, staň se požehnáním!" (Gen 12, 1-2). Alžběta zažila tentýž hlas, její život se také stal požehnáním pro budoucí generace.

Evangelium:

Ujal se svého služebníka Izraele, pamětliv svého milosrdenství, jež slíbil našim otcům, Abrahámovi a jeho potomkům navěky. (Lk 1, 54–55).

Druhý měsíc: Její mládí na duryšském dvoře

Alžběta byla vychovávána na hradě Wartburgu nad městem Eisenach se svým budoucím manželem Ludvíkem a jeho sourozenci. V té době byl Wartburg nejbohatším a nejskvělejším dvorem v Evropě a stejně tak zde vládla i rozmařile požitkářská atmosféra.

Ale Alžběta si velmi časně uvědomovala Boží přítomnost a její srdce bylo přitahováno Jeho láskou. Byla okouzlena hradní kaplí a kdykoli uměla nalézt záminku, dokonce i během her, aby mohla vstoupit do kaple a pokleknout před oltářem.

Přestože rostla v bohatství a přepychu, uvědomovala si své povinnosti vůči bližnímu. Když něco při hrách vyhrála, chtěla se o to rozdělit s dětmi, které byly chudé.

Alžbětina rostoucí láska k Bohu ji vedla k přání, aby se mu zasvětila. Opouštěla hry nebo tanec po prvním kole, aby mohla „dát zbytek Bohu“. Přestala nosit některé své ozdoby a nádherné šaty jako oběť. Dokonce již v tak časném mládí začala u ní proces obrácení a pokání, který je srdcem křesťanství a františkánského povolání.

Duchovní poselství (reflexe):

Základy našeho budoucího života leží v našem dětství a mládí. Svatost také začíná v dětství, zde se člověk učí odevzdávání se Bohu, které je procesem trvajícím celý život. Sv. Pavel to shrnul slovy: „*Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.*“ (Řím 12,1-2). Soustavně po celý svůj život se Alžběta snažila tímto způsobem dávat sama sebe Bohu.

Evangelium:

Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? Je jako člověk, který stavěl dům: Kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven. (Lk 6,47-48).

Třetí měsíc: Manželství

Alžběta nechápala manželství jako prostředek ke štěstí, k osobnímu naplnění, ale jako povolání, opravdové duchovní povolání, způsob, kterým byla povolána ke svatosti.

Naše láska k našim nejbližším je kořenem našeho porozumění lásce jako takové a jakým způsobem bychom měli milovat Boha. To platí pro manželskou lásku, jak nám sděluje 2. Vatikánský sněm: tato láska „pramení ze studnice božské lásky“. To znamená, že má svůj původ v Bohu. Sněm k tomu dodává „pravá manželská láska je pozdvižena k účasti na Božské lásce“ (GS, č. 48).

V životech svatých se ve skutečnosti věnuje manželské lásce málo pozornosti. Alžběta byla donedávna jedno z mála svatořečených v manželství žijících osob. Byla šťastně provdaná za Ludvíka IV. Durynského, který je taktéž oblíbeným uznávaným svatým.

Alžběta prožívala svoje manželství jako způsob lásky k Bohu. Jedna z jejích nejbližších přítelkyň, její dvorní dáma, popisovala Alžbětu, jak se svým manželem „žili v manželství rovnému modlitbě. Navzájem se milovali s úžasnou pozorností, jemně se podporovali v modlitbě a službě Bohu.“

Nestali se svatými, protože by neměli žádné problémy, ale protože problémy překonávali. Jedním z problémů byla skutečnost, že žili na dvoře ve velmi nemorální atmosféře, uprostřed mnoha pokušení, což se doboví autoři nesnaží před námi zakrývat. Ale Alžběta a Ludvík byli odhodlaní vyhýbat se těmto léčkám. Ludvíkovi muži dokonce vyjadřovali svoje udivení, že není nevěrný své manželce. Odpověděl jim: „*Nikdy mi už tato slova neopakujte, mám manželku, se kterou jsem spojen k věrnosti.*“ Alžběta se také musela vyrovnávat s dlouhodobou manželovou nepřítomností, jelikož často cestoval v císařových zájmech. Když byl mimo dvůr, stranila se dvorních radovánek a zábav a místo toho se věnovala modlitbám, aby se zbavila jakéhokoliv světského rušení a pokušení.

Jako každá jiná vdaná žena Alžběta musela vyvážit svoji práci, svoje děti a svoji pozornost k manželovi spolu se svými povinnostmi vůči Bohu.

Alžbětino vědomí o sociální nespravedlnosti bohatých lidí, její touha po jednoduchém životě se občas dostaly do střetu s její láskou k manželovi. Úředník, kterého zaměstnával její manžel, vybíral od lidu nespravedlivé daně. Alžběta odmítala dle svého svědomí jíst jakoukoliv potravu získanou z těchto zdrojů. Tím alespoň mlčky odsoudila tuto nespravedlnost. Ludvík respektoval manželčino svědomí a podporoval její rozhodnutí a slíbil jí, že situaci změní.

Duchovní poselství (reflexe):

Alžběta žila věrně láskou pro svoji rodinu jako součást své lásky k Bohu způsobem, který se svým manželem praktikovali plnost manželství: respektem jeden pro druhého, horlivostí pro stejnou víru a každodenní práci. Alžběta a Ludvík umístili Bohu do středu svého manželského života. Učí nás, jak tuto lásku také žít. Naplnili slova svatého Pavla: *Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne.* (1Kor 13, 4-8).

Evangelium: (Ježíš) *A řekl: „Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo; takže již nejsou dva, ale jeden.“* (Mt 19, 5-6).

Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“ (J 13, 34-35).

Čtvrtý Měsíc: Mateřství

Alžběta měla se svým manželem tři děti. Hermanna, následníka durynského trůnu, který ale zemřel brzy po převzetí vlády ve věku 18 let. Jejich druhé dítě, dcera Sophia, se provdala za vévodu brabantského Jindřicha, měla děti a pokračovala v rodinné linii. Nejmladší, Gertrude, se narodila krátce po otcově smrti. Její rodiče rozhodli ještě před jejím narozením, že vyroste a bude vychována v klášteře oblátů, aby se mohla zcela zasvětit Bohu. Později se stala abatyší premonstrátského kláštera v Altenbergu a také je oslavována jako svatá.

Alžběta věděla a věřila, že děti jsou také darem Božím, plodem lůna a mzdou (Ž 127, 3). V této době bylo katolickým zvykem navštívit 40 dní po narození dítěte kostel k vykonání obřadu očišťování a požehnání, které připomínalo putování Panny Marie, Josefa a Ježíše do Jeruzaléma po Ježíšově narození a očišťování v chrámě.

Alžběta tento obřad vykonala v kostele v Eisenachu; bosá, oblečená v jednoduchém vlněném oděvu, chovající dítě ve své náruči, aby nabídla plod svého lůna Bohu, napodobující tak Pannu Marii. Zde si připomněla slova Simeona v chrámu: „- i tvou vlastní duši pronikne meč“ (Lk 2, 35), kterými předpověděl bolest, kterou bude prožívat při ukřižování svého Syna. Věděla, že děti jsou zdrojem radosti, ale také vyžadují oběti.

Alžběta zažívala mnoho bolesti a strachu o své děti. Poté, co byla vypovězena z hradu, prožívala obavy o své děti, nevěděla, kde je uloží, čím je nakrmí, a nakonec se rozhodla poslat je jinam, aby měly co jíst. Také věnovala svoji nejmladší dceru Gertrude do kláštera. Její děti byly jednou z obětí, které věnovala Bohu.

Duchovní poselství (reflexe):

Alžběta si přála, aby její děti měli Boha na prvním místě. Jednou řekla, že by raději viděla svého syna Hermanna jako menšího bratra, než aby se stal císařem. Ani její hrdost na své děti a to, čím se mohou stát, pro ni nebyly tak důležité, jako jejich duše.

Evangelium:

Budeš milovat Hospodina, svého Bona, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. (Mt 22, 37)

A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. (Dt 6, 5-7).

Pátý měsíc: Setkání s Menšími bratry

Alžbětina touha po intenzivněji zasvěceném životě byla stále větší. Když v roce 1223 nebo možná 1224 přišli do Německa první františkánští misionáři a přišli až do Eisenachu, byl to pro ni dar, který se shodoval s jejím přáním. Alžbětě bylo v té době 18 let. Poskytla těmto řeholníkům kostel v Eisenachu a byla jimi tak nadšená, že osobně předla vlněnou přízi na jejich hábity.

To co se pak dozvěděla o životě sv. Františka a o díle řeholních bratří, kteří šli světem bosí a žebrající, muselo na ni mít nesmírný účinek, protože s několika svými dámami složila sliby a stala se čekatelkou. Zvykla si zahalovat se do ošumělého pláště a hlavu pokrývat nějakým kusem staré látky a říkala: „*Tak se budu oblékat, až budu chodit po žebrotě a budu žít v bídě pro Boží lásku*“. Bylo to něco víc než jen přání; ale toto plnit by bylo bývalo pro ženu s rodinou nemožné. Jeden z františkánů, jmenovitě bratr Rodeger, se stal Alžbětiným duchovním učitelem. Podnítil Alžbětu, aby „*zachovávala prostotu, skromnost a trpělivost, aby byla bdělá v modlitbě a angažovala se v díle milosrdenství*.“

Tito bratři možná věděli o skupinách kajícníků v Itálii a byli obeznámeni s Memoriale propositi, první františkánskou řeholí a s Listem věřícím (duch obou spisů je shodný, ale mluva je rozdílná). Nevíme, zda Alžběta dodržovala tuto řeholi. Ale skoro určitě tomu tak bylo později, když složila profes jako kajícník. Možná následovala řeholi neformálně. Jedna věc je jistá: opravdová hlubina její duše byla v souladu s Františkovou láskou k chudobě a pokoře.

Duchovní poselství:

Schopnost a zároveň dar rozlišování našeho vlastního povolání a cesty, kterou máme následovat je trvale postupující proces. V něm nám pomohou častá setkání s lidmi, kteří žijí své povolání. Svatá Alžběta poznala svou vlastní životní cestu díky františkánským řeholníkům, skrze seznámení se způsobem života a učením sv. Františka. Od té doby dělala vše, co mohla pro to, aby následovala tento životní styl.

Alžběta se od františkánů jenom neučila; poskytla jim pomoc pro usnadnění jejich služby, stejně tak jim pomáhala i osobně. Tento způsob vzájemné pomoci je příkladem pro náš vztah k řeholníkům.

Evangelium:

Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské. (Mt 5, 3).

Šestý měsíc: Svědomí a smysl pro právo

Alžbětu učil její zpovědník Konrád z Marburgu, aby vždy následovala hlas svědomí. To ji vedlo až k tomu, že odmítla jíst jídlo, jehož původ pokládala za nemorální: pocházelo z neprávem vynucovaných daní na poddaných v manželově zemi. Věděla, že chudí nepotřebují pouze náš soucit, nýbrž i spravedlnost. Takové chápání práva ji později, až byla vypuzena z území, jež ji náleželo jako věno, a hradu, vedlo i k odmítnutí podpory, kterou ji nabízel její zeť – v té době vládnoucí Durynsku. Její služebná Irmingard o tom později vydala toto svědectví: „*Nechtěla dostávat své živobytí z loupeží a daní vynucených na chudých, jak bylo na dvorech časté.*“

Alžběta také učinila vše pro to, aby zachovala důstojnost chudých lidí, se kterými přišla do styku. Věděla, že chudí často nemají ani pohřební rubáš. Šila je tedy z nejlepšího plátna a vlastníma rukama připravovala k pohřbům.

Pochopila, že právo na práci je jedno z nejprospěšnějších lidské důstojnosti. Když v roce 1226 udeřil v Durynsku hladomor, ujistila se, že všichni chudí byli nejen nakrmeni, ale i řádně oblečeni a vybaveni nástroji, takže mohli pracovat a připravovat se na novou sklizeň.

V tom čase byl život nastávajících matek a jejich dětí, ostatně jako i dnes, často zasahován chudobou. Alžběta poskytovala ženám v očekávání pomoc, ujišťovala se, že mají dostatek jídla, peněz a ošacení, aby se mohly postarat o sebe a své děti.

Duchovní poselství:

Alžběta nahlédla, že každý chudý, nemocný nebo odstrkovaný, se kterým se potkala, je dítě Boží a sestra nebo bratr Kristův. Proto jí je každý jednotlivý lidský život drahý. A sv. Jakub řekl: „*Cožpak Bůh nevyvolil chudáky světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? Vy jste však ponížili chudého.*“ (Jk 2,5-6) Dnešní kultura smrti se tuto pravdu potřebuje naučit velmi naléhavě.

Rozpoznání hodnoty lidské důstojnosti od nás vyžaduje nejen laskavé chování a soucit s nešťastnými, ale i ochranění jejich lidských práv a zajištění spravedlnosti, včetně práva na práci. Alžběta je také v tomto našem příkladem.

Sedmý měsíc: Setkání s chudými

Na hradě žila Alžběta jako bohatá žena, ale všímala si dění v okolí. Byla si vědoma lidské bídy, jež ji obklopovala. Vydala se pomáhat chudým a oni ji změnili.

Ve své závěti sv. František řekl, že skutečným začátkem jeho proměny bylo setkání s nemocnými leprou. Uviděl v nich utrpení Krista. Také Alžběta zahlédla Krista v nemocných leprou. Podle legendy uložila Alžběta takto nemocného v posteli, kterou sdílela se svým mužem. Když Ludvík pohlédl na lože, uviděl Ježíše přibitého na kříž. Alžběta nemocným leprou omývala chodidla, utišovala je a myslela na ně s almužnou.

Roku 1226, během manželova pobytu v Itálii, proběhl Německem strašný hladomor. Alžběta nakrmila všechny chudé v Durynsku, kam jen dosáhla. Sama si utrhávala od úst ve prospěch potřebných.

Alžběta založila na úpatí Wartburgu nemocnici pro chudé a tam pečovala o nemocné – včetně nejhorsích případů – vlastníma rukama. Neodradily ji ani nelibé pachy. Byla tak hodná a laskavá, že děti k ní běhaly a volaly na ní „maminko“.

Duchovní poselství:

Naše setkání s chudými nás má vést k rozpoznání Krista v ostatních, zvláště v jejich utrpení. Mělo by nás vést k poskytnutí osobní a milující pozornosti, po vzoru Ježíše, pro kterého jsou trpící bratry a sestrami. Naše setkání s chudými nás má změnit, stejně jako přijetí františkánského charismatu, v němž se zasvěcujeme ostatním a rozhodujeme se pro prostý způsob života.

Evangelium:

Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou. Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili. (Mt 25, 35-36.40)

Měsíc osmý: Vdovství

Alžbětin manžel Ludvík se rozhodl připojit se k císaři Fridrichu II. na křížáckou výpravu do Svaté země, osvobodit ji od Muslimů. Započal svou cestu na jih v červnu 1227. Alžběta, pro kterou bylo vždy velice těžké se s Ludvíkem rozloučit, jela až na kraj říše s ním. V té době očekávala za tři měsíce narození jejich třetího dítěte.

Ovšem v době, kdy Ludvík vyčkával v italském Otrantu na nalodění, se v táboře křížáků rozšířila epidemie moru. A sám Ludvík 11. září 1227 zemřel. Nebylo mu ještě ani 28 klet – Alžbětě něco málo přes dvacet. Zprávu o tom doručila Alžbětě krátce po narození jejich dcery Gertrudy její tchyně. Když se Alžběta dozvěděla, že její manžel je mrtev, zvolala se: „*Je mrtev, mrtev, a celý svět, a všechno co je na světě sladké, je pro mě mrtvo.*“

O několik měsíců později, když manželovi ostatky byly přivezeny z Itálie, přijala už svou ztrátu jako Boží vůli a modlila se následující slova: „*Pane, vzdávám Ti dík, že jsi mě milosrdně utěšil těmito ostatky mého manžela, po kterých jsem tolik prahla. Tak velká byla moje láska k němu, a přesto víš, že jsem nezaváhala před oběťmi, které jsme já a můj milovaný učinili pro Tebe k osvobození Svaté země. Pane, kdybych ho mohla mít zpátky, vyměnila bych ho za celý svět, i kdybych s ním musela jít po žebrotě. Ale proti Tvé vůli, Pane, bych ho nechtěla koupit ani za jediný vlas. Jeho i sebe svěřuji Tvé milosti. Ať se stane Tvá vůle!*“

Duchovní poselství:

Alžběta věřila, že naše oběť Bohu musí být učiněna ochotně a celým srdcem. Řekla: „*Dejte Bohu, co máte, a s potěšením.*“ Odpověděla na Jobova slova: „*Hospodin dal, Hospodin vzal zpět, jméno Hospodinovo buď požehnáno.*“ (Job 1,21)

Evangelium:

Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni (Mt 5, 4).

Devátý měsíc: Alžběta je vyhnána ze dvora

Alžběta nebyla ponechána v klidu se svým žalem dlouho. Brzy zakusila ve svém životě násilný převrat. Insentrude, svědkyně při jejím kanonizačním procesu, řekla: „*Po smrti svého manžela byla Alžběta vyhozena ze zámku a některými vazaly svého manžela zbavena všeho jmění – jak věna tak i vdovského podílu.*“

Důvod tohoto počínání nebyl nikdy úplně vysvětlen. Pronásledování a perzekuce patrně souvisí s Alžbětiným veřejným odmítáním jídla vynuceného na poddaných muži z družiny jejího manžela. Takové jednání mělo stejný význam, jako by je obvinila z krádeže nebo korupce.

Toto její počínání bylo kritizováno hlavně u dvora a mezi durynskou šlechtou. Její manžel jí daroval k zajištění oprávněné obživy území, aby během svého života využívala jeho výnosy. Po jeho smrti se však někteří z úředníků rozhodli zabránit jí v rozumném spravování svého území. Její švagr Heinrich, který v té době v Durynsku vládl jako správce pro Alžbětu a jejího pětiletého syna Ludvíka, byl do toho možná zapojen také.

Historici nejsou v interpretaci Alžbětina fyzického vyhnání z hradu jednotní. Někteří to vysvětlují jako její úmysl, protože se cítila z morálního hlediska nucená vzdát se příjmu ze svého majetku. Prohřešila by se proti svému svědomí, kdyby jedla nedovolenou stravu. Ale první verze – tedy že šlo o skutečné vyhnání, odpovídá více nejstarším historickým pramenům.

Po opuštění hradu strávila Alžběta první noc ve skladovacích prostorách, kde byli chováni vepři. Pravděpodobně ze strachu před úřednictvem se nikdo neodvážil poskytnout útulek ani jí ani jejím dětem. Konečně našla chudý příbytek. Trpěla nedostatkem, výsměchem a pronásledováním od příslušníků své vlastní sociální vrstvy, ale nepodlehla pocitům rozladění. Poznala nejistotu i strach z budoucnosti, ale důvěřovala Bohu.

Jedna chudá žena, které kdysi prokázala svou dobročinnost, ji na lávce úmyslně shodila do bahna. Ale Alžběta se zasmála a očistila si šaty. Bylo to v době, kdy viděla Krista, který ji zval k následování. Ona odpověděla: „*Pak tedy, Pane, Ty chceš být se mnou a já chci být s tebou a nikdy nechci být od Tebe odloučena.*“

Duchovní poselství:

Alžběta následovala Ježíšův příklad v oplácení zla dobrem: „*Ale vám, kteří mě slyšíte, pravím: Milujte své nepřátele, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí. Žehnejte těm, kteří vás proklínají. Modlete se za ty, kteří vám ubližují.*“ (Lk 6,27-28). Alžbětina zkušenost utrpení, byla tím, co ji přivedlo ke Kristu a ke sdílení Jeho utrpení. Osobní prožití chudoby ji vedlo k dokonalejšímu chápání chudoby jako úplné závislosti na Bohu a druhých.

Evangelium:

Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské.
(Mt 5, 10)

Desátý měsíc: Kajícnost a život modlitby

Už za života svého manžela se zavázala, že pokud ho přežije, bude zachovávat zdrženlivost. Ale nyní toužila po úplném zřeknutí se. Na Velký pátek, 24. března 1228, položila ruku na oltář v kapli františkánů v Eisenachu vzdávající se „slávy světa, vlastní vůle, a všeho, čeho nám náš Pán poradil v *Evangelii se vzdát*.“ Několik měsíců poté byla oblečena do jednoduchého šedého hábitu pro chudé a veřejně přijata jako kajícnice v Marburgu. Její dvorní dámy Guda a Isetrude byly přijaty s ní, stejně jako dvě chudé ženy, Irmingard a Alžběta. Tyto všechny žili kající život společně.

Papež Řehoř IX., který kanonizoval Alžbětu, napsal: „*K vnitřní oslavě utrpení Našeho Pána oblékala řeholní šat, v kterém do posledního dne nesehlala.*“

Alžběta byla nyní schopna splnit svou touhu po životě v chudobě. Vskutku milovala chudobu natolik, že řekla svému františkánskému zpovědníkovi, bratru Gerardovi, že by ráda žila úplně závislá na almužně, jako nemocní leprou.

Alžběta se oddala aktivnímu životu v dobročinnosti, ale stejně horlivě se věnovala i životu modlitby. Její zpovědník Konrád z Marburgu řekl: „*Nehledě na její civilní dílo, před Bohem dosvědčuji, že jsem vzácně viděl tak kontemplativní ženu. Někteří muži a ženy víry ji viděli přicházet z tajných nočních modliteb s tváří zázračně zářivou, jako by sluneční paprsky vycházely z jejích očí.*“

Duchovní poselství:

Smyslem života v pokání je pokračující obrat k Bohu. Skrze něj odmítáme starý život a sobectví a podstupujeme smrt „já“ pro nový život v Bohu. Alžběta podstoupila život v pokání opravdově a hledala úplnou smrt „já“ pro život v Bohu.

Činila tak, ačkoli žila ve světě spíše než v klášteře. Nicméně život mimo klášter samozřejmě nemá zabíjet život modlitby, neustálá modlitba je nutná pro udržování našeho vztahu s Bohem, když čelíme rozptýlením světa. Alžběta nám ukazuje, že modlitba a kontemplace jsou vskutku možné, i když jsme vytížení v civilním životě.

Evangelium:

Všem pak řekl: Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne. (Lk 9, 23)

Jedenáctý měsíc: Alžbětina dobročinnost a její špitál v Marburgu

Když Alžběta obdržela darovací listinu o vdovském a manželském majetkovém podílu, který jí věnoval její manžel, využila tento majetek k vybudování špitálu pro chudé v Marburgu a zasvětila ho Sv. Františkovi. Papež Řehoř IX. jí poslal ostatky krve ze stigmat z boku světce pro špitální kapli a k tomu bulou datovanou v dubnu 1229 udělil odpustky. Bylo to první založení zasvěcené nově svatořečenému Chudáskovi (Poverello).

Jakmile byl špitál dostavěn, určila den, ve kterém rozdávala chudým shromážděným na nádvoří špitálu, to co jí zbývalo. Když bylo vše rozdáno, zapálila oheň a servírovala lidem chléb. Vždy se postarala o mytí nohou a jejich potírání olejem. Chudí lidé posílení duchovně i tělesně začali zpívat. Alžběta říkala svým společnicím „Vidíte, říkám Vám, že musíme dělat lidi šťastnými,“ a radovala se s nimi. Chtěla odstranit bariéry mezi bohatými a chudými.

Od té doby se dala zcela do služby Božím chudým. Koupala nemocné a ukládala do postele, obvazovala jejich boláky (vředy) a připravovala léky. Hrála si s dětmi včetně malé dívenky postižené malomocenstvím. Pečovala o těhotné ženy a jejich děti. Peníze pro sebe a své sestry vydělávala předením vlny. Nosila nuzný hábit se záplatovanými rukávy, nastavený látkou jiné barvy.

Své společnici Irmingard řekla: „*Životem sester ve světě je maximálně pohrdáno, ale kdyby zde byl ještě opovrhovanější způsob života, vybrala bych si ten.*“ Věděla, že jí bohatí pohrdají, ale radovala se z toho, že může sloužit chudým.

Duchovní poselství:

Vyvrcholení Alžbětina života je dokonalým potvrzením Ježíšova příslibu: *Amen, pravím vám, není nikoho, kdo opustil dům nebo bratry nebo sestry nebo matku nebo otce nebo děti nebo pole pro mne a pro evangelium, aby nyní, v tomto čase nedostal spolu s pronásledováním stokrát více domů, bratří, sester, matek, dětí i polí a v přicházejícím věku život věčný* (Mk 10,29-30). Navzdory zdánlivě beznadějnému postavení po smrti svého manžela, ji přes všechna protivenství „neminulo“ dědictví, které ji umožnilo uskutečnit její velký sen. A uprostřed těch nejchudších je nakonec nejšťastnější v celém svém životě.

Evangelium:

Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým ...: pak přijď a následuj mne. (Mt 19, 21)

Dvanáctý měsíc: Alžbětina nemoc a smrt

Během posledních dvou až tří let svého života byla Alžběta často nemocná. Její nemoc přesto nezabránila ve službě, které se zasvětila. Dokonce, i když byla nucena ulehnout, připravovala vlnu na předení.

Alžběta znovu onemocněla a byla si vědomá, že se (tentokrát) v jejích 24 letech blíží její smrt. Přijala to jako Boží vůli určenou pro ni. Svědkové ji popisují v závěrečné fázi její nemoci jako radostnou a hluboce ponořenou do modlitby. Dokonce na zpěv ptáků zpívajících na okenní římse odpovídala zpěvem.

Když poznala, že její smrt je blízko, řekla svému zpovědníkovi, Konrádovi z Marburgu, že „*chce, aby na jejím konci byl prostředníkem mezi krutým soudem smrti a jejím Všemohoucím soudcem*“, aby mohla udělat zúčtování se svým životem, jeho prostřednictvím.

Zemřela 17. listopadu 1231.

Duchovní poselství:

Alžběta nám ukazuje, jak se připravit na smrt s radostí a s nadějí na spojení s Bohem.

V době smrti Alžběta ve svých 24 letech vykonala pro Boha víc, než mnozí lidé zvládnou do svých 80 let. Chceme-li ji napodobit, je důležité pro nás všechny, abychom byli stále připraveni vydat Bohu obdobný počet ze svých skutků v našem životě, jako kdybychom měli zemřít zítra.

Evangelium:

Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána. (Mt 25, 21)